Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 31 maj 2016*

”Begäran om förhandsavgörande — Immaterialrätt — Upphovsrätt och närstående rättigheter — Direktiv 2001/29/EG — Artikel 3.1 — Direktiv 2006/115/EG — Artikel 8.2 — Begreppet överföring till allmänheten — TV-apparater som installerats av innehavaren av ett rehabiliteringscenter i syfte att patienterna ska kunna se tv-program”

i mål C-117/15

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Landgericht Köln (Regionala domstolen i Köln, Tyskland) genom beslut av den 20 februari 2015, som inkom till domstolen den 9 mars 2015, i målet

Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH

mot

Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA),

ytterligare deltagare i rättegången:

Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL),

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J.L. da Cruz Vilaça, D. Šváby, C. Lycourgos samt domarna A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský (referent), M. Berger, A. Prechal och M. Vilaras,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: handläggaren K. Malacek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 19 januari 2016,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH, genom S. Dreismann och D. Herfs, Rechtsanwälte,

* Rättegångsspråk: tyska.

— Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA), genom C. von Köckritz, I. Brinker, N. Lutzhöft och T. Holzmüller, Rechtsanwälte,

— Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL), genom U. Karpenstein och M. Kottmann, Rechtsanwälte,

— Tysklands regering, genom T. Henze och J. Kemper, båda i egenskap av ombud,

— Frankrikes regering, genom G. de Bergues, D. Colas och D. Segoin, samtliga i egenskap av ombud,

— Ungerns regering, genom G. Szima, M. Z. Fehér och M. Bora, samtliga i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom J. Samnadda och T. Scharf, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 23 februari 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 2001, s. 10) och av artikel 8.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG av den 12 december 2006 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter (EUT L 376, 2006, s. 28).

2 Frågorna har uppkommit i ett mål mellan Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH (nedan kallat Reha Training), som driver ett rehabiliteringscenter, och Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA) (nedan kallat GEMA), som ansvarar för den kollektiva förvaltningen av upphovsrätter till musik i Tyskland. Målet gäller det förstnämnda bolagets vägran att till GEMA betala upphovsrättsavgifter och avgifter för närstående rättigheter avseende tillgängliggörandet av upphovsrättsligt skyddade verk i Reha Trainings lokaler.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 2001/29

3 Skälen 9, 10, 20 och 23 i direktiv 2001/29 har följande lydelse:

”(9) Utgångspunkten för en harmonisering av upphovsrätt och närstående rättigheter måste vara en hög skyddsnivå, eftersom dessa rättigheter har en avgörande betydelse för det intellektuella skapandet. Skyddet av dem bidrar till att bevara och utveckla kreativiteten och gagnar upphovsmän, utövande konstnärer, producenter, konsumenter, kultur, näringsliv och allmänhet. Immaterialrätt har därför erkänts som en integrerad del av äganderätten.

(10) För att upphovsmännen och de utövande konstnärerna skall kunna fortsätta med sin skapande och konstnärliga verksamhet måste de få en skälig ersättning för utnyttjandet av sina verk och detsamma gäller producenterna som måste kunna finansiera denna verksamhet. De investeringar som krävs för att producera varor, t.ex. fonogram, filmer eller multimedieprodukter, och tjänster, t.ex. sådana som tillhandahålls på begäran, är betydande. Ett tillfredsställande rättsligt skydd av immateriella rättigheter är nödvändigt för att säkerställa sådan ersättning och för att möjliggöra en tillfredsställande avkastning på investeringarna.

…

(20) Detta direktiv bygger på de principer och regler som redan fastlagts genom de direktiv som nu är i kraft på området, särskilt [rådets direktiv direktiv 92/100/EEG av den 19 november 1992 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter och vissa upphovsrätten närstående rättigheter inom det immaterialrättsliga området (EGT L 346, 1992, s. 61), i dess lydelse enligt direktiv 93/98/EEG av den 29 oktober 1993 om harmonisering av skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter (EGT L 290, 1993, s. 9; svensk specialutgåva, område 13, volym 25, s. 75)], samt utvecklar och sätter in dem i ett sammanhang, nämligen informationssamhället. Direktivet utvecklar och sätter in dessa principer och regler i ett sammanhang, nämligen i informationssamhället. Bestämmelserna i detta direktiv bör inte påverka bestämmelserna i de direktiven, om inte annat föreskrivs i detta direktiv.

…

(23) I detta direktiv bör upphovsmannens rätt till överföring till allmänheten harmoniseras ytterligare. Denna rätt bör förstås i vid mening och omfatta all överföring till allmänheten som inte är närvarande på den plats varifrån överföringen sker. Denna rätt bör omfatta all sådan sändning eller vidaresändning av ett verk till allmänheten på trådbunden eller trådlös väg, inklusive radio- och televisionssändningar. Denna rätt omfattar inga andra åtgärder.”

4 Artikel 3.1 i direktivet har följande lydelse:

”Medlemsstaterna skall ge upphovsmän en ensamrätt att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.”

5 Artikel 12.2 i nämnda direktiv har följande lydelse:

”Skyddet av närstående rättigheter enligt detta direktiv inverkar inte på något sätt på skyddet av upphovsrätt.”

Direktiv 2006/115

6 Skäl 3 i direktiv 2006/115 har följande lydelse:

”Tillfredsställande skydd av upphovsrättsligt skyddade verk och närstående rättighetshavares alster i form av uthyrnings- och utlåningsrättigheter samt skyddet för rätten till upptagning, spridning, ljudradio- eller TV-utsändning och återgivning för allmänheten kan därför anses ha grundläggande betydelse för gemenskapens ekonomiska och kulturella utveckling.”

7 I artikel 8.2 i direktivet föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall föreskriva rätt till en enda skälig ersättning från användaren när ett fonogram som har utgivits i kommersiellt syfte används i original eller kopia för trådlös utsändning eller eljest för återgivning för allmänheten [överföring till allmänheten]. De skall säkerställa att denna ersättning fördelas mellan de berörda utövande konstnärerna och fonogramframställarna. Medlemsstaterna får fastställa villkoren för hur ersättningen skall fördelas mellan dem när det saknas avtal dem emellan.”

8 Direktiv 2006/116 har kodifierat och upphävt direktiv 92/100, i dess lydelse enligt direktiv 93/98. Lydelsen av artikel 8 i direktiv 2006/115 är emellertid identisk med lydelsen av artikel 8 i det upphävda direktivet.

Tysk rätt

9 I 15 § punkt 2 i Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz (lagen om upphovsrätt och närstående rättigheter – upphovsrättslagen) (nedan kallad UrhG) av den 9 september 1965, (BGB.1965 I, s. 1273), föreskrevs följande enligt den vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet gällande lydelsen:

”Upphovsmannen har den uteslutande rätten att överföra sitt verk till allmänheten i icke-fysisk form (rätt till överföring till allmänheten) Rätten till överföring till allmänheten inbegriper i synnerhet:

1. rätten att framföra, uppföra och förevisa ett verk (19 §)

2. rätten att göra verket tillgängligt för allmänheten (19a §)

3. sändningsrätt (20 §)

4. rätten att överföra verket genom videogram eller fonogram (21 §)

5. rätten att återge radiosändningar och göra dem tillgängliga för allmänheten (22 §).”

10 15 § punkt 3 UrhG har följande lydelse:

”Verket överförs till allmänheten när överföringen är riktad till ett stort antal medlemmar av allmänheten. I allmänheten ingår varje person som inte har personband med den som nyttjar verket, eller med andra personer som tar del av verket eller har tillgång till detta i icke-fysisk form.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

11 Det rehabiliteringscenter som Reha Training driver gör det möjligt för personer som varit offer för olyckor att i centrets lokaler få postoperativ behandling i rehabiliteringssyfte.

12 I dessa lokaler finns två väntrum och en träningslokal, i vilka Reha Training, under perioden juni 2012–juni 2013, lät sina patienter titta på tv-program på tv-apparater som installerats där. Dessa utsändningar kunde ses av de personer som var närvarande i rehabiliteringscentret för att få behandling där.

13 Reha Training har aldrig sökt om tillstånd för tillgängliggörande av dessa utsändningar från GEMA. GEMA anser att ett sådant tillgängliggörande utgör en överföring till allmänheten av verk som ingår i den katalog som GEMA administrerar. GEMA fakturerade därför de belopp som denna organisation

ansåg att Reha training var skyldigt för perioden juni 2012–juni 2013 enligt gällande taxa. Då betalningen uteblev väckte GEMA talan vid Amtsgericht Köln (Distriktsdomstolen i Köln, Tyskland) och yrkade att Reha Training skulle förpliktas att betala skadestånd med motsvarande belopp.

14 Amtsgerich Köln (Distriktsdomstolen i Köln) biföll talan. Reha Training överklagade detta avgörande vid Landgerich Köln (Regionala domstolen i Köln, Tyskland).

15 Den hänskjutande domstolen anser, på grundval av de kriterier som framgår av domstolens praxis vad gäller direktiv 2001/29, att Reha Trainings tillgängliggörande av tv-utsändningar utgör överföring till allmänheten. Den domstolen anser vidare att samma kriterier ska tillämpas för att avgöra om det är fråga om en ”överföring till allmänheten” i den mening som avses i artikel 8.2 i direktiv 2006/115, men att domen av den 15 mars 2012, SCF (C-135/10, EU:C:2012:140) utgör hinder för en sådan tolkning.

16 Enligt den hänskjutande domstolen fann EU-domstolen nämligen i nämnda dom att patienterna vid en tandläkarmottagning inte kunde kvalificeras som ”personer i allmänhet”. I förevarande fall kan, mot bakgrund av att Reha Trainings patienter i princip är de enda som har tillträde till de behandlingar som ges av nämnda bolag, dessa patienter inte kvalificeras som ”personer i allmänhet” utan utgör en ”privat krets”.

17 Den hänskjutande domstolen har vidare påpekat att EU-domstolen i domen av den 15 mars 2012, SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), även gjorde bedömningen att antalet patienter på en tandläkarmottagning är av liten eller obefintlig betydelse eftersom den krets av personer som är närvarande vid samma tillfälle i tandläkarmottagningen generellt är mycket begränsad. Den krets av personer som utgörs av Reha Trainings patienter förefaller även den att vara begränsad.

18 Enligt den hänskjutande domstolen fann EU-domstolen för övrigt i nämnda dom att återkommande patienter vid en tandläkarmottagning inte är inställda på att lyssna på musik, eftersom de lyssnar på den genom slump och inte väljer den. I förevarande fall ser även de patienter som befinner sig i Reha Trainings väntrum eller träningslokal tv-programmen oberoende av deras önskningar eller val.

19 Mot denna bakgrund beslutade Landgericht Köln (Regionala domstolen i Köln) att vilandeförklara målet och hänskjuta följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

”1) Ska frågan om huruvida det föreligger en ’överföring till allmänheten’, i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och/eller i den mening som avses i artikel 8.2 i direktiv 2006/115, alltid bedömas enligt samma kriterier, nämligen att

— en användare agerar med full kännedom om följderna av sitt handlande för att ge tredje part tillgång till ett skyddat verk som vederbörande annars inte hade fått tillgång till,

— ’allmänheten’ avser ett obestämt antal potentiella tittare eller åhörare och förutsätter ett ganska stort antal personer, varvid osäkerheten består i fråga om ’personer i allmänhet’, alltså inte personer som tillhör en viss privat krets, och det med begreppet ’ganska stort antal personer’ måste vara fråga om ett visst minsta antal, varför kriteriet således inte är uppfyllt när det är fråga om alltför små eller till och med obetydliga kretsar av berörda personer, varvid det i detta sammanhang inte bara är av betydelse hur många personer som vid ett och samma tillfälle har tillgång till ett och samma verk, utan även hur många av dem som i följd efter varandra har tillgång till verket,

— verket överförs till en ny del av allmänheten, det vill säga en allmänhet som inte beaktades av upphovsmännen till det skyddade verket när de tillät att verket användes för överföringen till den ursprungliga publiken, såvida inte den efterföljande återgivningen sker med hjälp av en annan teknik än den som använts för den ursprungliga överföringen, och

— det inte saknar betydelse att den aktuella användningen har ett vinstsyfte, samt att allmänheten dessutom är mottaglig för överföring och inte har 'nåtts' av en ren slump, varvid detta inte är en tvingande förutsättning för en överföring för allmänheten?

2) Ska bedömningen, i sådana mål som det nationella målet – där innehavaren av ett rehabiliteringscenter i sina lokaler installerat tv-apparater till vilka rehabiliteringscentret överfört en signal och på så sätt tillgängliggjort tv-sändningar, av frågan huruvida en överföring till allmänheten föreligger, göras mot bakgrund av begreppet 'överföring till allmänheten' i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 eller i artikel 8.2 i direktiv 2006/115, när de tillgängliggjorda tv-sändningarna berör upphovsrätten och närstående rättigheter för ett stort antal berörda parter, i synnerhet kompositörer, textförfattare och musikförläggare, men även utövande konstnärer, fonogramframställare och upphovsmän till litterära verk samt dessas förläggare?

3) Ska det i sådana mål som det vid den nationella domstolen – där innehavaren av ett rehabiliteringscenter i sina lokaler installerat tv-apparater, till vilka rehabiliteringscentret överfört en signal och på så sätt gjort det möjligt för sina patienter att se tv-sändningar – anses föreligga en 'överföring till allmänheten' enligt artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och/eller enligt artikel 8.2 i direktiv 2006/115?

4) För det fall att frågan huruvida det föreligger en överföring till allmänheten i detta avseende ska besvaras jakande, står då domstolen fast vid sin rådande rättspraxis att det inte är fråga om någon överföring till allmänheten när skyddade fonogram överförs via radiosändningar till patienter hos en tandläkare (se dom SCF, C-135/10, EU:C:2012:140) eller andra liknande inrättningar?"

20 Genom skrivelse som inkom till domstolen den 17 april 2015 meddelade den hänskjutande domstolen att Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL) tillåtits att delta i det nationella målet.

21 Frankrikes regering har i enlighet med artikel 16 tredje stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol begärt att domstolen ska sammanträda i stor avdelning.

Prövning av tolkningsfrågorna

22 Den hänskjutande domstolen har ställt frågorna 1–3, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i dels huruvida, i ett sådant mål som det nationella målet, där det görs gällande att spridning av tv-utsändningar genom tv-apparater som innehavaren av ett rehabiliteringscenter har installerat i sina lokaler påverkar upphovsrätten och skyddade rättigheter för ett stort antal berörda parter, särskilt kompositörer, textförfattare och musikförläggare, men även utövande konstnärer, fonogramframställare och upphovsmän till litterära verk samt deras förläggare, bedömningen av om en sådan situation utgör "överföring till allmänheten" ska göras enligt både artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och artikel 8.2 i direktiv 2006/115 eller endast enligt en av dessa bestämmelser, dels huruvida frågan om det förekommer sådan överföring ska bedömas enligt samma kriterier. Den hänskjutande domstolen söker vidare klarhet i huruvida en sådan spridning utgör "överföring till allmänheten" i den mening som avses i den ena eller den andra av dessa bestämmelser.

23 Enligt artikel 3.1 i direktiv 2001/29 ska medlemsstaterna ge upphovsmän ensamrätt att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

24 I artikel 8.2 i direktiv 2006/115 föreskrivs vidare att användaren ska erlägga en enda skälig ersättning när ett fonogram som har utgetts i kommersiellt syfte används i original eller kopia för trådlös utsändning eller eljest för överföring till allmänheten, och att denna ersättning ska fördelas mellan de berörda utövande konstnärerna och fonogramframställarna.

25 I skäl 20 i direktiv 2001/29 anges bland annat att bestämmelserna i detta direktiv inte bör påverka bestämmelserna i direktiv 92/100, i dess lydelse enligt direktiv 93/98, som kodifierats och upphävts genom direktiv 2006/115, om inte annat föreskrivs i direktiv 2001/29 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 februari 2012, Luksan, C-277/10, EU:C:2012:65, punkt 43 och där angiven rättspraxis).

26 Det finns emellertid ingen bestämmelse i direktiv 2001/29 enligt vilken det är tillåtet att göra undantag från principerna i artikel 8.2 i direktiv 2006/115.

27 Härav följer att tillämpningen av artikel 3.1 i direktiv 2001/29 inte påverkar tillämpningen av artikel 8.2 i direktiv 2006/115.

28 Med beaktande av de krav som följer av att unionens rättsordning ska vara enhetlig och konsekvent, måste begreppen som används i direktiv 2001/29 och direktiv 2006/115 dessutom ha samma betydelse, såvida unionslagstiftaren inte i ett specifikt lagstiftningssammanhang har uttryckt en annan avsikt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 och C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 188).

29 En jämförelse mellan artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och artikel 8.2 i direktiv 2006/115 visar att begreppet ”överföring till allmänheten” som förekommer i dessa båda bestämmelser används i sammanhang som inte är identiska och som visserligen avser likartade men dock delvis olika ändamål (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 74).

30 Upphovsmännen har nämligen enligt artikel 3.1 i direktiv 2001/29 en rätt av förebyggande natur som medför att de kan ingripa mot eventuella användare av upphovsmännens verk som planerar att överföra nämnda verk till allmänheten, och därvid förbjuda sådan överföring. Däremot åtnjuter de utövande konstnärerna och fonogramframställarna en rätt av ersättningskaraktär enligt artikel 8.2 i direktiv 2006/115 som inte får utövas förrän ett fonogram som har utgetts i kommersiellt syfte eller en kopia av detta fonogram används eller har använts av användaren för återgivning för allmänheten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 75).

31 Det finns dock ingenting som tyder på att unionslagstiftaren har velat ge begreppet ”överföring till allmänheten” olika betydelse i direktiv 2001/29 respektive direktiv 2006/115.

32 Såsom generaladvokaten har angett i punkt 34 i sitt förslag till avgörande, kan skillnaden mellan de rättigheter som skyddas av respektive direktiv inte överskugga den omständigheten att dessa rättigheter, enligt direktivens lydelse, har sitt ursprung i en och samma utlösande faktor, nämligen överföringen till allmänheten av skyddade verk.

33 Av det ovan anförda följer att i ett sådant mål som det nationella målet, som avser spridning av tv-utsändningar som påstås påverka inte endast upphovsrätten utan även, bland annat, de utövande konstnärernas eller fonogramframställarnas rättigheter, ska såväl artikel 3.1 i direktiv 2001/29 som artikel 8.2 i direktiv 2006/115 tillämpas, varvid begreppet ”överföring till allmänheten” i dessa båda bestämmelser ska ges samma innebörd.

34 Begreppet ska följaktligen bedömas enligt samma kriterier för att bland annat undvika motstridiga eller med varandra oförenliga tolkningar, beroende på vilken bestämmelse som är tillämplig.

35 Domstolen har tidigare slagit fast att bedömningen av huruvida det sker en överföring till allmänheten ska ske med beaktande av flera kompletterande, ej självständiga och av varandra beroende kriterier. Dessa kriterier ska därmed tillämpas såväl individuellt som med hänsyn till deras inbördes samspel, då de i olika konkreta situationer kan uppvisa mycket olika grader av intensitet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 30 och där angiven rättspraxis).

36 Begreppet ”överföring till allmänheten” bör följaktligen ges en vid tolkning, vilket för övrigt anges uttryckligen i skäl 23 i direktiv 2001/29 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 mars 2013, ITV Broadcasting m.fl., C-607/11, EU:C:2013:147, punkt 20 och där angiven rättspraxis).

37 Domstolen har vidare slagit fast att begreppet ”överföring till allmänheten” innehåller två kumulativa förutsättningar, nämligen ”överföring” av ett verk och överföring av detta verk till ”allmänheten” (dom av den 19 november 2015, SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, punkt 15 och där angiven rättspraxis).

38 Vad för det första beträffar ”överföringen” ska detta begrepp ges en vidsträckt tolkning, så att det omfattar alla överföringar av skyddade verk, oberoende av vilka medel eller tekniska processer som används (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 november 2015, SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, punkt 16 och där angiven rättspraxis).

39 Dessutom gäller att varje sändning eller vidaresändning av ett verk genom användning av en särskild teknik ska, i princip, tillåtas individuellt av upphovsmannen i fråga (dom av den 19 november 2015, SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, punkt 17 och där angiven rättspraxis).

40 För det andra krävs det, såsom det erinrats om i punkt 37 i förevarande dom, även att de skyddade verken faktiskt överförs till en ”allmänhet” för att agerandet ska omfattas av begreppet ”överföring till allmänheten” i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29.

41 Av domstolens rättspraxis följer för det första att uttrycket allmänheten avser ett obestämt antal potentiella tittare eller åhörare och dessutom förutsätter ett ganska stort antal personer (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 december 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkterna 37 och 38 samt där angiven rättspraxis).

42 Domstolen har, vad gäller den omständigheten att allmänheten är av ”obestämd” karaktär, påpekat att det är fråga om att förfara på ett sådant sätt att ett verk kan uppfattas på varje lämpligt sätt av ”personer i allmänhet”, i motsats till vissa bestämda personer tillhörande en privat krets (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 85).

43 Vad därefter angår uttrycket ”ett ganska stort antal personer”, har domstolen preciserat att det därmed avses att begreppet allmänheten är förenat med ett visst minimikrav varför begreppet inte omfattar alltför små eller till och med obetydliga kretsar av berörda personer (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 86).

44 För att bedöma antalet mottagare ska de kumulativa effekter som följer av att verk tillgängliggörs för eventuella mottagare, beaktas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 december 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 39). Det är av särskild betydelse att veta hur många personer som har tillgång till ett och samma verk vid samma tillfälle och i följd efter varandra (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 35).

45 Domstolen har för det andra slagit fast att för att det utsända verket ska omfattas av begreppet ”överföring till allmänheten” krävs det att verket överförs till en ny publik, det vill säga en publik som upphovsmännen till de skyddade verken inte tog med i beaktande när de godkände verkens

användning i överföringen till den ursprungliga publiken (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 december 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkterna 40 och 42, och dom av den 4 oktober 2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 och C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 197).

46 Domstolen har betonat användarens centrala roll i sammanhanget. Domstolen har nämligen slagit fast att för att det ska föreligga en överföring till allmänheten måste användaren, med full kännedom om följderna av sitt handlande, ge en ytterligare publik tillgång till den radio- eller tv-sändning som innehåller det skyddade verket, och det måste framgå att de personer som utgör den nya publiken i princip inte skulle kunna få tillgång till det utsända verket utan denna åtgärd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 december 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 42, och dom av den 4 oktober 2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 och C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 195).

47 Domstolen har således funnit att pubägare samt de som driver hotell eller kuranläggningar är sådana användare och att de överför ett verk till allmänheten, när de, via radio- eller tv-mottagare som de har installerat i sina anläggningar, avsiktligt överför skyddade verk till sina kunder (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 december 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkterna 42 och 47, dom av den 4 oktober 2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 och C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 196, och dom av den 27 februari 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, punkt 26).

48 Det är sålunda underförstått att den allmänhet som är föremål för överföringen utgör målgruppen för innehavarna och att den inte har ”fångats in” av en ren slump (se, för ett liknade resonemang, dom av den 15 mars 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 91).

49 Vinstsyftet är visserligen inte avgörande för om en sådan vidaresändning utgör ”överföring till allmänheten” (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 mars 2013, ITV Broadcasting m.fl., C-607/11, EU:C:2013:147, punkt 43), men det saknar för den skull inte betydelse (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 och C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 204 och där angiven rättspraxis), särskilt för att fastställa den eventuella ersättningen för spridningen.

50 Det är i detta sammanhang som allmänhetens mottaglighet kan vara av betydelse, såsom domstolen fann i punkt 91 i domen av den 15 mars 2012, SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), där den gav ett gemensamt svar vad gäller dels frågan huruvida det förekom överföring till allmänheten, dels om ersättning för en sådan överföring.

51 Domstolen har slagit fast att överföringen av skyddade verk har ett vinstsyfte när användaren kan dra ekonomisk vinning av denna överföring genom att locka kunder som är intresserade av de verk som på detta sätt överförs och den aktuella överföringen följaktligen påverkar antalet kunder i anläggningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 och C-429/08, EU:C:2011:631, punkterna 205 och 206).

52 Vad gäller utsändning av fonogram i en tandläkarmottagning har domstolen däremot funnit att så inte är fallet, eftersom tandläkarpatienter i allmänhet inte tillmäter en sådan utsändning någon betydelse och att den således inte kan medföra att mottagningen blir mer lockande och att patienttillströmningen följaktligen ökar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkterna 97 och 98).

53 Mot bakgrund av de olika kriterier som fastställts i rättspraxis ska det kontrolleras huruvida spridning av tv-utsändningar, såsom den spridning som är aktuell i det nationella målet, kan kvalificeras som ”överföring till allmänheten” i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och i artikel 8.2 i direktiv 2006/115.

54 För det första har domstolen, såsom det anges i punkt 47 i förevarande dom, redan slagit fast att pubägare eller de som driver hotell eller kuranläggningar genomför en överföring, när de avsiktligt överför skyddade verk till sina kunder, med hjälp av tv- eller radioapparater som de installerat i sina anläggningar.

55 Dessa situationer visar sig emellertid vara helt jämförbara med situationen i det nationella målet, där innehavaren av ett rehabiliteringscenter i likhet med vad som framgår av begäran om förhandsavgörande avsiktligt överför skyddade verk till sina patienter med hjälp av tv-apparater som installerats på flera platser i anläggningen.

56 En sådan innehavare genomför således en överföring.

57 Vad för det andra gäller patienterna vid ett sådant rehabiliteringscenter som det som är aktuellt i det nationella målet, framgår det av handlingarna i målet att det är fråga om personer i allmänhet.

58 Den personkrets som patienterna utgör är vidare inte ”alltför liten eller till och med obetydlig”, särskilt mot bakgrund av att de kan ta del av flera utsända verk samtidigt, på flera platser i anläggningen.

59 Under dessa omständigheter utgör patienterna vid ett sådant rehabiliteringscenter som det som är aktuellt i det nationella målet, allmänhet i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och artikel 8.2 i direktiv 2006/115.

60 Slutligen kan patienter vid ett sådant rehabiliteringscenter i princip inte ta del av utsända verk utan denna inriktade åtgärd från centrets innehavare. Eftersom bakgrunden till det nationella målet avser betalning av upphovsrättsavgifter och avgifter för närstående rättigheter avseende tillhandgängliggörandet av skyddade verk i rehabiliteringscentrets lokaler, konstaterar domstolen att det är tydligt att dessa patienter inte tagits i beaktande i samband med att det ursprungliga tillståndet till tillgängliggörande gavs.

61 Av detta följer att patienter vid ett sådant rehabiliteringscenter som det som är aktuellt i det nationella målet utgör ”ny publik” i den mening som avses i ovan i punkt 45 nämnd rättspraxis.

62 Av det anförda följer att innehavaren av ett sådant rehabiliteringscenter som det som är aktuellt i det nationella målet, genomför en överföring till allmänheten.

63 Vad för det tredje gäller frågan om denna överföring har ett vinstsyfte, konstaterar domstolen, i likhet med vad generaladvokaten har angett i punkt 71 i sitt förslag till avgörande, att i förevarande fall utgör spridningen av tv-utsändningar med hjälp av tv-apparater, såvitt den syftar till att erbjuda centrets patienter förströelse under deras behandling eller under den väntetid som föregår behandlingen, tillhandahållandet av en tilläggstjänst vilken visserligen inte har någon medicinsk betydelse, men som påverkar anläggningens status och attraktivitet positivt, och därmed ger den en konkurrensfördel.

64 Härav följer att i en sådan situation som den i det nationella målet kan den spridning av tv-utsändningar som genomförs av innehavaren av ett rehabiliteringscenter, såsom Reha Training, anses ske i vinstsyfte, och vara av sådan beskaffenhet att den ska beaktas när ersättningen för en sådan spridning i förekommande fall ska bestämmas.

65 Mot denna bakgrund ska frågorna 1–3 besvaras så, att det i ett sådant mål som det nationella målet – där det görs gällande att spridning av tv-utsändningar genom tv-apparater som innehavaren av ett rehabiliteringscenter har installerat i sina lokaler påverkar upphovsrätten och skyddade rättigheter för ett stort antal berörda parter, särskilt kompositörer, textförfattare och musikförläggare, men även utövande konstnärer, fonogramframställare och upphovsmän till litterära verk samt deras förläggare – ska bedömningen av huruvida en sådan situation utgör ”överföring till allmänheten” göras såväl enligt

artikel 3.1 i direktiv 2001/29 som enligt artikel 8.2 i direktiv 2006/115, och enligt samma tolkningskriterier. Dessa båda bestämmelser ska för övrigt tolkas så, att en sådan spridning utgör ”överföring till allmänheten”.

66 Mot bakgrund av svaret på frågorna 1–3 är det inte nödvändigt att besvara fråga 4.

Rättegångskostnader

67 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (stora avdelningen) följande dom:

I ett sådant mål som det nationella målet – där det görs gällande att spridning av tv-utsändningar genom tv-apparater som innehavaren av ett rehabiliteringscenter har installerat i sina lokaler påverkar upphovsrätten och skyddade rättigheter för ett stort antal berörda parter, särskilt kompositörer, textförfattare och musikförläggare, men även utövande konstnärer, fonogramframställare och upphovsmän till litterära verk samt deras förläggare – ska bedömningen av huruvida en sådan situation utgör ”överföring till allmänheten” göras såväl enligt artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället som enligt artikel 8.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG av den 12 december 2006 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter, och enligt samma tolkningskriterier. Dessa bestämmelser ska för övrigt tolkas så, att en sådan spridning utgör ”överföring till allmänheten”.

Underskrifter